

Metodyka prowadzenia obserwacji występowania śluzownicy ciemnej (*Caliroa limacina* Retz.)

Śluzownica ciemna – *Caliroa limacina* (Synonimy *Eriocampoides limacina* Retz., *Eriocampa adumbrata* Kl.) – jest błonkówką z rodziny Tenthredinidae (Pilarzowate).

Występowanie i rośliny żywicielskie

Występuje w różnych rejonach świata, w Europie, Azji, w Północnej i Południowej Ameryce, Australii i Nowej Zelandii. W Polsce występuje na terenie całego kraju, ale w zmiennym nasileniu. W ostatnich latach jest notowana sporadycznie, tylko lokalnie występuje bardziej licznie, głównie w nasadzeniach amatorskich lub w uprawach ekologicznych. Szkodnik ten zasiedla głównie wiśnie i czereśnie, rzadziej grusze, śliwy i inne drzewa oraz krzewy (Miles 1935; Fornaciari i Vergnani 2006; Cetin i in. 2008; Bondarenko i in. 1991).

Opis szkodnika

Śluzownica ciemna jest błonkówką długości 5 mm, z dwoma parami błoniastych skrzydeł o rozpiętości 8-9 mm, a barwa ciała jest czarna. Jaja są lekko zielonkawe, owalne, wydłużone. Larwy zielonożółte z czarną głową dorastają do 1 cm, są pokryte czarną śluzowatą substancją i wyglądem przypominają ciało ślimaków nagich. Poczworka jest biaława.

Objawy żerowania i szkodliwość

Larwy śluzownicy ciemnej żerują na górnej stronie blaszki liściowej, zeskrobując miękisz. W miejscu żerowania pozostaje delikatna siateczka z nerwów (żyłek) oraz dolnej strony blaszki liściowej. Silniej uszkodzone liście stopniowo brunatnieją, a drzewo wygląda jakby było opalone ogniem. Przy dużej liczebności szkodnika drzewa wcześniej tracą liście, ich powierzchnia asymilacyjna się zmniejsza. Osłabione rośliny łatwiej przemarzają podczas zimy.

Rozwój szkodnika

W ciągu roku śluzownica ciemna rozwija dwa pokolenia (Miles 1935; Alford 2007; Zajackauskas i Ryliskienė 1979). Larwy drugiego pokolenia zimują w kokonach w glebie i przepoczwarczają się wiosną. Błonkówki wylatują w drugiej połowie maja i w czerwcu. Samice składają jaja pod skórą liścia na jego dolnej stronie. W jednym liściu można spotkać od kilku do nawet 20-30 jaj złożonych przez różne samice. Płodność samic wynosi 50-75 jaj, a okres ich inkubacji, w zależności od temperatury, trwa 1-2 tygodnie. Wylęgłe larwy żerują na liściach roślin żywicielskich około 4 tygodnie. Błonkówki drugiego pokolenia pojawiają się pod koniec lipca. Okres żerowania larw pierwszego pokolenia przypada na czerwiec i pierwszą połowę lipca, natomiast drugie pokolenie uszkadza liście drzew w sierpniu. Wyrośnięte larwy drugiego pokolenia linieją, pozbywają się śluzu i schodzą do gleby, gdzie budują kokon, w którym zimują.

Czynniki ograniczające, profilaktyka i zwalczanie

Zabiegi ochronne prowadzi się tylko w zagrożonych sadach w okresie żerowania larw na liściach. Skuteczne są preparaty o działaniu kontaktowym i wgłębnym. Można stosować tylko środki zarejestrowane do ochrony wiśni i czereśni.

Metodyka prowadzenia obserwacji

W sadach wiśniowych i czereśniowych od czerwca do końca sierpnia należy co 2 tygodnie przeglądać po 10 liści na 20 losowo wybranych drzewach (razem 200 liści) na obecność larw śluzownicy ciemnej lub uszkodzeń przez nie powodowanych (Fot. 2). Próg zagrożenia dla tego szkodnika zostaje przekroczony, gdy w przeglądanej próbie 200 liści stwierdzi się obecność 40 larw szkodnika.

Wyniki lustracji przeprowadzonych w 2014 roku wskazują, że obecnie zagrożenie sadów wiśniowych przez śluzownicę ciemną jest niewielkie.

Fot. 1. Larwa śluzownicy ciemnej
(fot. W. Piotrowski)

Fot. 2. Śluzownica ciemna – larwy i uszkodzenia
(fot. W. Piotrowski)

Literatura

- Alford D.V. 2007. A Colour Atlas of Fruit Pests their recognition, biology and control. A Wolf Science Book, UK 461 pp.
- Bondarenko N.V., Pospelov S.M., Persov M.P. 1991. Pear Sawfly – *Caliroa cerasi* L. in: General and agricultural entomology. Second revised edition. Leningrad: Agropromizdat, 371 (in Russian).
- Cetin G., Hantas C., Soyergin S., Burak M. 2008. Studies on Integrated Pest Management (IPM) in sweet cherry orchards in the Marmara Region of Turkey. Acta Hort. (ISHS) 795: 925-932.
- Fornaciari M., Vergnani S. 2006. Organic and integrated pear production: towards a common strategy. Rivista Frutticoltura. Ortofloricolt. 68(2): 60-63.
- Miles H.W. 1935. Biological studies of certain species of *Caliroa costa* and *Endelomyia ashmeadi* (Hymenoptera symphyta). Ann. Appl. Biol. 22: 116-133.
- Zajanckauskas P., Ryliskiene M. 1979. Bioecology of the cherry slug (*Caliroa limacine* Retz.) in orchards of the Lithuanian SSR. Acta Entomol. Lituanica 4: 127-140.
- Metodyka Integrowanej Ochrony Wiśni dla Doradców, 2013. Opracowanie pod redakcją dr hab. Beaty Meszki prof. nadzw. IO, s. 38-53.